

посадовців держави за порушення у використанні державних коштів і майна. Рахункова палата постійно виявляє численні факти порушення чинного законодавства України, передусім Бюджетного кодексу України, при виданні Кабінетом Міністрів України, іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування нормативно-правових актів. Нерідко ці акти суперечать чинному законодавству з питань бюджету та фінансів України, змінюють бюджетні видатки. Отже, одну з головних функцій парламентського контролю в Україні становить та відіграє Рахункова палата, на яку покладено завдання контролю за рухом публічних фінансів в нашій державі.

Список використаної літератури:

1. Про Рахункову палату: Закон України від 2 липня 2015 р. № 576-VIII // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 36.
2. Фукс Н. А. Діяльність Рахункової палати України в контексті нового Закону «Про Рахункову палату» / Н. А. Фукс, В. М. Уложенко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18 : Економіка і право. — 2015. — Вип. 30. — С. 145-154. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_018_2015_30_23

САВЧУК В. С.

Харківський національний університет внутрішніх справ,
аспірант кафедри правового забезпечення господарської діяльності

ПРИНЦИП СПРАВЕДЛИВОСТІ У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Ринок цінних паперів в Україні, як система відносин між учасниками фондового ринку щодо розміщення, обігу та обліку цінних паперів, є складовою фінансової системи і важливим додатковим джерелом функціонування публічних фінансових ресурсів. Мета державного регулювання ринку цінних паперів, як визначається у Господарському кодексі України — реалізація єдиної державної політики у сфері випуску та обігу цінних паперів, утворення умов для ефективної мобілізації та розміщення суб'єктами господарювання фінансових ресурсів, з урахуванням інтересів суспільства та захисту прав учасників фондового ринку. Отже держава, як головний суб'єкт публічних фінансових відносин є учасником ринку цінних паперів і встановлює правовий режим його функціонування, і з цих позицій актуальним є визначення принципів правового регулювання ринку цінних паперів, як фінансово-правового інституту.

При дослідженні загальних принципів права як джерел права Європейського союзу визначаються наступні принципи: рівності, правової визначеності, законних очікувань, пропорційності і субсидіарності, захисту прав людини. Отже, ці принципи є концентрованим виразом найсуттєвіших рис і цінностей, що притаманне правовій системі ЄС [1, с. 267-268]. Оскільки мова йде про основні правові вимоги, ідеали суспільного життя, потрібно звернутися до принципів, які знаходять закріплення на нормативному рівні, що встановлює правові засади діяльності в державі передусім у Конституції України. Слушною видається думка тих науковців, які вважають, що принципи права можуть мати джерело походження не лише в нормативних актах, але також їх можна почерпнути з більш глибоких джерел політичної моралі, під якою необхідно розуміти вихідні положення, на яких базуються сучасні ліберальні, демократичні суспільства. Так, висновок про те, що кожна людина заслуговує на повагу, є центральним у ліберальній демократії і становить основу, з якої законодавці, адміністратори та суди можуть отримувати більш конкретні правила та принципи поведінки з людьми у процесі адміністративних дій [2, с. 168]. Проте вияв і закріплення принципів правового регулювання фінансового права, як і його правових інститутів повинно бути в нормативних актах, хоч складатися на підставі доктринальних теорій, наукових шкіл і судової практики. Поділяємо думку вчених, що вказані загальноправові принципи притаманні всім галузям права, підгалузям та інститутам і виконують власну соціальну функцію [3, с. 25]. Так, принципи верховенства права, законності, пріоритету прав і свобод людини, відповідальності тощо належать до істотних принципів регулювання правовідносин, зокрема фінансових відносин, проте не обмежуються ними і встановлюють у окремих сферах правового регулювання особливі правові положення, що охоплюють і відносини на ринку цінних паперів. У сучасному розвитку правовідносин в Україні спостерігається, що основні типологічні принципи поступово наповнюються загальнолюдськими правовими засадами, дедалі більше наближаються («піднімаються») до рівня останніх [4, с. 128]. З цих позицій такі загальносоціальні принципи, як справедливість, гуманізм, демократизм та інші, охоплюються загальноправовими принципами.

Одним із головних загальноправових принципів є принцип справедливості. Визначенню та вивченню такого поняття, як справедливість приділялася велика увага в усі часи. Філософсько-правові концепції розглядають справедливість як найвищу правову цінність. Судження про соціальну справедливість змінювалися і доповнювалися протягом існування людства, з урахуванням часу та чинників певного періоду. Проблема дотримання соціальної справедливості є головною складовою соціальної політики. При визначенні соціальної справедливості дуже часто звертаються до висловлювань Аристотеля, який зазначає,

що «..державним благом є справедливість, тобто те, що служить загальної користі» [5, с. 124].

Для створення фондового ринку з ефективним механізмом правового регулювання із захистом інтересів його учасників, в основу необхідно покласти і такий принцип, як соціальна справедливість. Цей принцип будується на забезпеченні створення рівних можливостей без монопольних проявів. Ще однією складовою цього принципу є спрощення умов доступу на ринок фінансових ресурсів як інвесторів, так і позичальників. Як спеціально-юридична категорія справедливість розглядається в масштабі відповідності, пропорційності, збалансованості і певної гармонійності між здійсненими витратами, зусиллями, зверненнями людей і відповідною реакцією на це суспільства, вираженою у вигляді винагороди, заохочення чи осудження. У цьому разі зазначений принцип виступає як принцип усієї правової системи [6, с. 200]. Встановлення на нормативному рівні у відповідному законі принципу соціальної справедливості, як принципу регулювання ринку цінних паперів, як і інших загальноправових принципів – законності, рівності, захищеності, пропорційності та субсидіарності, гласності і публічності сприятиме розвитку фондового ринку в Україні і забезпеченню стабільного і рівноправного розподілу та використанню частини приватних фінансів, як складовою обігу публічних фінансових ресурсів.

Список використаної літератури:

1. Стрельцова О. В. Загальні принципи права як джерело права Європейського союзу / О. В. Стрельцова // Альманах права. – 2012. – Вип. 3. – С. 265-269.
2. Галлиган Д. Административное право: история развития и основные современные концепции / Д. Галлиган, В. В. Полянский, Ю. Н. Стариков. – М. : Юристъ, 2002. – 410 с.
3. Гетманець О. П. Принцип справедливості в системі принципів бюджетного процесу / О. П. Гетманець // Держава та регіони. Серія: Право. – 2011. – № 1. – С. 20–25.
4. Основи держави і права : навчальний посібник / С. Д. Гусарєв, Р. А. Калужний, А. М. Колодій та ін. ; за ред. А. М. Колодія, А. Ю. Олійника. – К. : Либідь, 1997. – 208 с.
5. Аристотель. Политика // Аристотель. Сочинения: В 4-х т. Т. 4 / Пер. с древнегреч.; Общ. ред. А.И. Доватура. – М.: Мысль, 1983. – С. 375–644.
6. Цвік М.В., Петрішин О.В. Загальна теорія держави та права // М.В. Цвік, О.В. Петрішин – Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – Х. : Право, 2009. – 572 с.